

Fig. 1. Kapellet set fra sydvest. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *The chapel seen from the south west.*

SKT. BENDTS KAPEL

ROMERSK KATOLSK

Kapellet er 1925 indrettet i et ældre hus, Brogade 14, som året forinden var erhvervet af pastor Peter Schindler. Tegningerne til ombygningen blev leveret af arkitekt Frits Jørgensen, Svendborg, mens indretningen med inventar, glasmalerier og kalkmalerier i hovedsagen skyldes billedhuggeren Chresten Skikkild (1885–1927) og dennes elever, maleren Birgitte West (1901–79) og billedhuggeren Aksel Theilmann (1905–85). Frits Jørgensens tegninger er dateret august 1924, og kirken blev indviet søndag den 12. juli 1925.¹

Historisk indledning. Det lille kapel nær Gåsetorvet blev til på initiativ af Peter Schindler, som

1923–28 var præst for den katolske menighed på Langeland. Peter Schindler (1892–1967), senere landskendt som præst og forfatter, konverterede til katolicismen 1914 og var fra 1921 kapellan ved Skt. Knuds Kirke i Svendborg (s. 487 f.), hvorfra katolikkerne på Langeland blev betjent.

Om den langelandske menighed og dens kirke fortæller han i sine *Livserindringer* II, 1951, i et frodigt og medrivende sprog. Bogen er omtrent eneste kilde til indretningen af det bemærkelsesværdige kapel bortset fra en lille folder af sogne-

Fig. 2. Kapellet set fra nordøst, fra Kirkestræde, med klokkestablen i forgrunden. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *The chapel seen from the north east, from Kirkestræde, with the bell frame in the foreground.*

præst N. R. M. Oppermann, *Sanct Bendts Kapel*, 1950, som senest er genoptrykt år 2000.²

Ved Schindlers ankomst 1923 var der på Langeland et lille hundrede katolikker, som næsten alle var polakker. De var kommet dertil som sæsonarbejdere i sukkerroerne og var blevet i landet.

Messe blev holdt en eller to gange om måneden i et 'kroværelse' i Rudkøbing.³ Den unge præst kunne ikke regne med støtte fra den katolske mission i Danmark, og skulle der bygges en kirke, måtte det ske med støtte i udlandet, hvortil han fik en biskoppelig tilladelse. Til gengæld havde

Fig. 3. Kapellet i husrækken mod Brogade. Tegnet af arkitektfirmaet Povl Erik Hansen 1983. I Langeland Kommune. – *The chapel in the row of houses towards Brogade.*

Fig. 4. Indre set mod øst. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Interior looking east.*

han frie hænder og kunne bygge og indrette, som han ville. Efter en friluftsgudstjeneste på Gåsetorvet erhvervede han (1924) de to små ejendomme, Gåsetorvet 1 og Brogade 14. Herpå kontaktede han 'en ypperlig arkitekt fra Svendborg' (Frits Jørgensen), for hvem han med egne ord holdt en times foredrag om et 'katolsk kirkehus' ideologi', og fik ham til at lave en foreløbig tegning efter Schindlers egne rids.⁴

1924 var Schindler en kort tid afløser i Esbjerg, hvor man netop havde fuldført skolen med det nu forsvundne \dagger kapel (*DK Ribe 1014*). \dagger Indretningen var overladt til billedhuggeren Chresten Skikkild, som havde inddraget sine elever, maleren Birgitte West og billedhuggeren Aksel Theilmann. Selv kalder Schindler opholdet i Esbjerg for 'et providentielt intermezzo', fordi han dér lærte at forstå betydningen af at lade én mand stå for bygning og udsmykning, så alt blev 'en-

keltheder i en vel gennemtænkt helhed, en fast plan'. Og dertil at give kirken et præg, så den var 'lige så dansk som katolsk' og helt hvilede på den katolske kirkes egen tradition og forskrifter. Skikkild og Schindler tilbragte nogle dage sammen, hvor de drøftede byggeplanen i Rudkøbing. Skikkild godkendte de foreliggende tegninger og fik kopier, så de tre 'danske og katolske' kunstnere kunne lave udkast til hver sin del under Skikkilds ledelse.

Finansieringen blev tilvejebragt ved en indsamlingsrejse i Belgien, som valgtes, fordi den nye katolske biskop i Danmark kom derfra, og fordi forfatteren Johannes Jørgensen en tid befandt sig der.⁵ Af indenlandske gaver, bortset fra alterkaliken, som Johannes Jørgensen skænkede (se ndf.), modtog Schindler kun penge til klokkestabel og klokke, der blev givet af direktør Anton Pedersen, ejer af Wiwels restaurant, København.

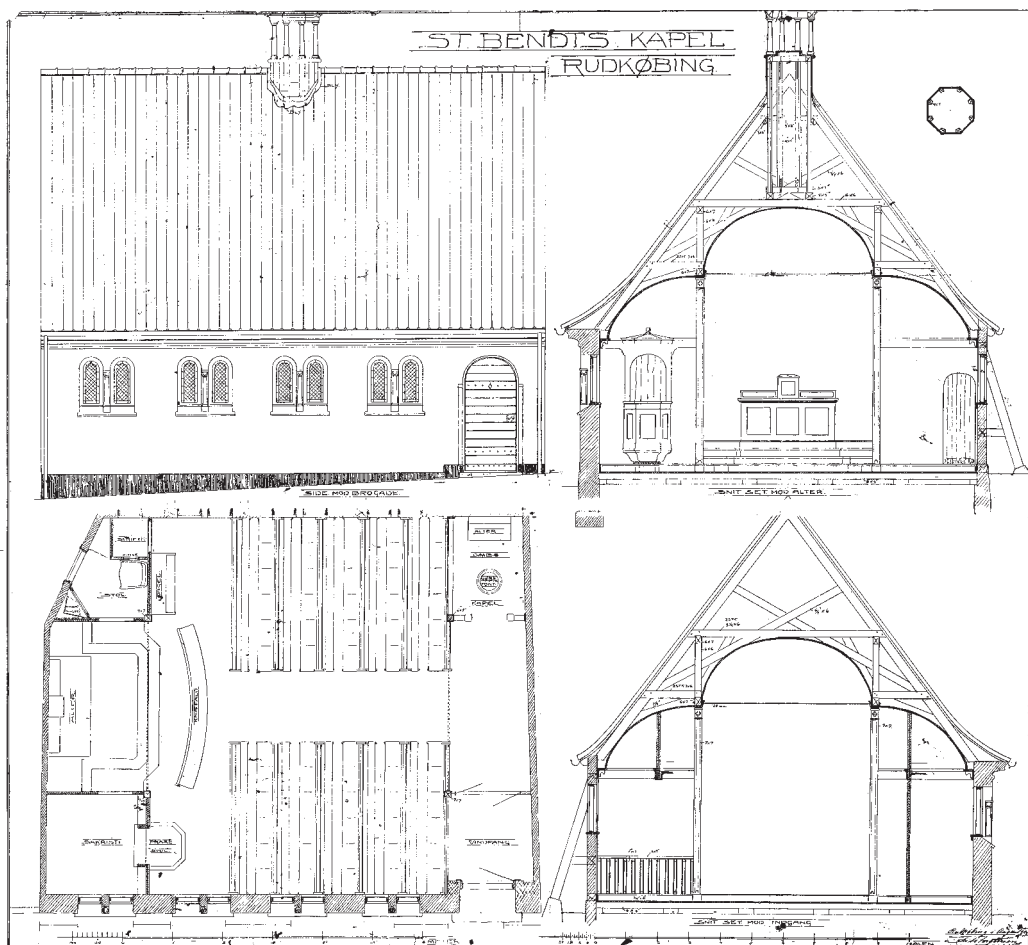

Fig. 5. Forslag til indretning af kapellet ved Frits Jørgensen 1924. Plan, sydfacade og tværsnit mod vest og øst. 1:150. Tryk af tegning i Langeland Kommune. – Proposal for furnishings of the chapel by Frits Jørgensen, 1924. Plan, south facade and cross-section towards west and east.

Kirke og præstebolig var ejet af pastor Peter Schindler 1924–27 og herefter af Skt. Anskarius Stiftelse. De to ejendomme blev 1971 overtaget af Rudkøbing Kommune.

Omgivelser. Kirken og den tidligere katolske præstebolig og dennes lille gård udfylder den snævre plads mellem Brogade i syd, Gåsetorvet i vest og Kirkestræde i nord. Gårdsrummet, eller haven, omgives mod Kirkestræde af en lav, hvidtet og teglhængt mur og mod naboejendommen i øst af en høj brandmur, som helt afskærmer kirken. I flugt med Kirkestræde er 1925 samtidig med

kirken rejst en fritstående *klokketabel* (fig. 2), som er tegnet af arkitekt Frits Jørgensen. Det lille tårn, der har indgang fra gården, er i tre etager, hvoraf de to nedre er muret og hvidtet, mens klokkestokværket herover er en åben, tømret stol, sortbejdset og dækket af et teglhængt sadeltag.

Den tidligere *præstebolig* mod Gåsetorvet, der fik sit nuværende udseende 1802, er af bindingsværk i to stokværk, sortmalet og med gule tavler. Huset er renoveret 1983–85 og indrettet til boliger.⁶ På hjørnet mod Brogade er indsat et *relief*, Den gode hyrde, skåret i teaktræ af Aksel Theilmann 1926.

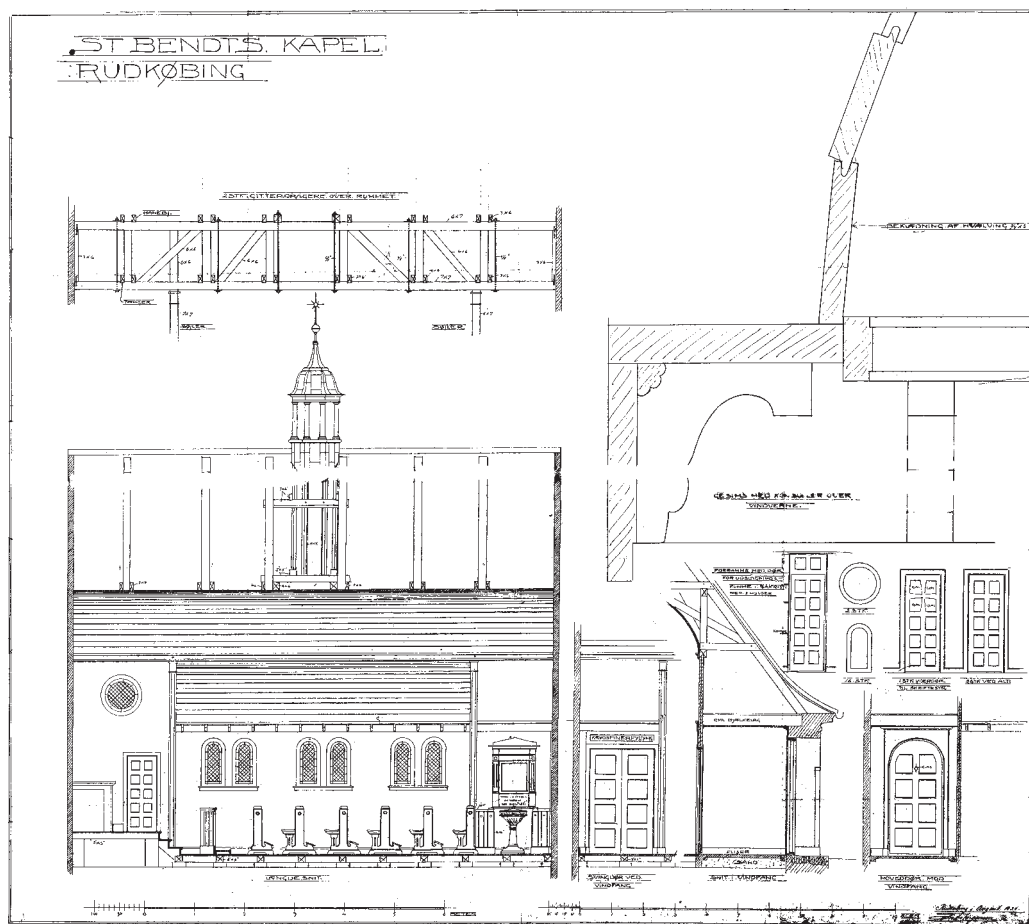

Fig. 6. Forslag til indretning af kapellet ved Frits Jørgensen 1924. Længdesnit set mod nord samt detaljer. 1:150. Tryk af tegning i Langeland Kommune. – Proposal for furnishings of the chapel by Frits Jørgensen, 1924. Longitudinal section looking north and details.

BYGNING

Kapellet (fig. 1) er som sagt indrettet i et ældre hus, der indgår i husrækken langs Brogades nordside og kun skiller sig ud ved en ottesidet, zinkklædt tagrytter på rygningen.⁷ Det er en lav, grundmuret bygning i fem fag med svejftet, teglhængt tag og en lille tresidet udbygning af bindingsværk på det skrå, nordvestre hjørne mod gården. Den pudsede, rødmaledede sydfacade har sortmalet sokkel og profileret, hvidmalet gesims. På gårdsiden i nord er muren hvidmalet over en stænkpudset og sort sokkel.

Dør og vinduer. Der er adgang fra gaden østligst gennem en rundbuet dør flankeret af spinkle, hvidmalede kvartsøjler. Rummet får lys fra fire rundbuede tvillingvinduer i syd forbundet af små søjler med terningkapitel; sålbænkene er af klinker. De tilsvarende åbninger i nord er uden midtsøjle og udgør tre tvillingvinduer og et enkelt vindue. Lyset dæmpes af glasmosaikker i syd og glasmalerier i nord (se ndf.).

Ved indretningen har man ved at fjerne skillevægge og loftsbjælker skabt en lille 'basilika', den mindst tænkelige, med hovedalter i vest af hensyn til den nærliggende præstebolig. Den tre-

Fig. 7-8. Glasmosaikker i sydsidens vinduer. 7. Udført efter tegning af Birgitte West (nr. 6 og 5, s. 1499). Jesu opstandelse og Jesu dåb. 8. Udført efter tegning af Chresten Skikkild (nr. 4 og 3, s. 1498-99). Jesu fødsel og Bebudelsen. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Stained glass in the windows of the south side. 7. Executed after a design by Birgitte West. The Resurrection and the Baptism of Christ. 8. Executed after a design by Chresten Skikkild. Nativity and Annunciation.*

delte plan med et 'hovedskib' og to 'sideskibe' er opnået ved en deling på langs af det træklædte tøndehvælv, som hviler på fire spinkle, firkantede piller (se snit, fig. 5). I hjørnerne er afskildret fire små rum (ca. 2×2 m): entré i sydøst, dåbskapel i nordøst, skriftestol og gennemgang til præsteværelse i nordvest, og orgelrum med opgang til prædikestolen i sydvest.

Der er trægulv i hele kapellet undtagen i entréen og dåbskapellet, som har kvadratiske fliser. Alterpodiet i vest er hævet tre trin. I 'sideskibenes' vestvægge er der rundbuede åbninger ind til prædikestolen i syd og til skriftestolen i nord. Øverst i 'korets' flankemure er der små cirkelvinduer med malet glas, som dog kun giver plads til elektrisk lys.

Det komprimerede rum opfattes bedst som et lille kunstskrin, hvor alt, arkitektur, glas- og vægmaleri og inventar, mødes i en højere enhed, og hvor *farverne* spiller en afgørende rolle. Bunden i freskerne (se ndf.) er en lys ultramarin, og svarende til stoleværkets rødbrune farve er der røde kalkmalede rammer omkring vinduer og døre. Væggene er hvidkalkede, og loftet, der er

af fyrrebrædder, er brunbejdset. De fire bærende piller af træ, der markerer birummenes hjørner mod hovedskibet, er malet grønne og kantet med sorte lister, og sort er også brugt på lister langs gulvet og det hvælvede loft.

GLASMALERIER

Glasmalierne fordeler sig med seks bibelske figurscener i syd, der er udført som mosaikker, og seks malede passionssymboler i nord. Sydsidens første fire (nr. 1-4) er tegnet af Chresten Skikkild, mens de øvrige (nr. 5-12, mosaikker og malerier) er udført af Birgitte West. Hertil kommer to belgiske malerier i orgelrummet. Glasruderne er skåret og monteret i bly af glarmester B. Moses, Rudkøbing.⁸ De små rundbuede vinduer måler 85×32 cm.

I syd ses fra vest (alteret) mod øst: 1) (Fig. 9), Nadveren med 12 apostle, hvoraf én er uden glorie. 2) (Fig. 9), Korsfæstelsen med to sidefigurer og romerske soldater, der spiller terninger. Et »INRI« over korset skal læses udefra. 3) (Fig. 8),

Fig. 9. Glasmosaikker i sydsidens vinduer, udført efter tegning af Chresten Skikkild (2 og 1, s. 1498). Korsfæstelsen og Nadveren. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Stained glass mosaics in the windows of the south side, executed after a design by Chresten Skikkild. Crucifixion and Last Supper.*

Bebudelsen. 4) (Fig. 8), Jesu fødsel. 5) (Fig. 7), Jesu dåb i Jordanfloden med helligåndsdue. 6) (Fig. 7), Jesu opstandelse med en engel med skriftbånd og to forfærdede, romerske soldater.

De malede passionssymboler i nord er fra vest mod øst: 7) Skriftbånd med »INRI«. 8) Hammer og tre nagler. 9) Marterpæl og svøbe. 10) Jesu kjortel, spyd, isop-stængel og tre terninger. 11-12) (Fig. 7), Peters hane og Jesu tornekrans.

De to glasmalerier i orgelrummets vinduer, der viser dels en gejstlig, dels en ridder, skal efter det oplyste være gaver, som er skænket kirken fra Flandern.

KALKMALERIER

Kalkmalerierne (nr. 1-9), hvoraf nogle har detaljer i stuk, er udført af Birgitte West (jf. nr. 1). De beskrives fra vest mod øst.

1) (Fig. 11), Jesus som det sande vintræ, på væggen over alteret. Frelseren, med forgyldt glorie af stuk, står frontalt foran en mandorla og 'vintræet',

der er gengivet som et stort træ med stiliserede blade og druer. Baggrunden er en lys ultramarin, malet med lette, synlige strøg. Nederst på stammen er en latinsk *indskrift* med versaler: »Sis Birgittæ vita/ qvia te pinxit ita« (Gid du må være livet for Birgitte, fordi hun har malet dig således).⁹

2-5) (Fig. 14, jf. 4 og 15). Øverst på 'sideskibenes' krumme endevægge er malet de fire evangelistsymboler, i nord Mattæus og Markus, i syd Lukas og Johannes. Væsnerne, der har glorie, gør front mod rummets midtakse. De holder hver en opslået bog med græsk skrift, der (bortset fra Lukas) i let tillempet form gengiver indledningsordene i de respektive evangelier (i dansk oversættelse): (Mattæus) 'Slægtsbog for Jesus Kristus, Davids søn'; (Markus) 'Begyndelsen på evangeliet om Jesus Kristus'; (Lukas) 'I de dage, da Herodes var konge over Judæa' (Luk. 1,5); (Johannes) 'I begyndelsen var Ordet, og Ordet var Gud'.¹⁰ Billedernes baggrund er den samme lyse blå som i nr. 1.

6) (Jf. fig. 12), Den fortabte søns hjemkomst, på væggen mellem korrummet og skriftestolen. Faderen bøjer sig favnende over den spinkle,

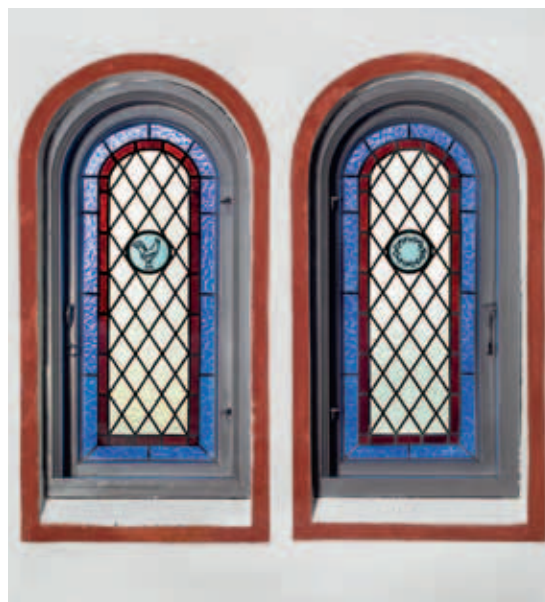

Fig. 10. Malede passionssymboler i nordsidens vinduer, udført af Birgitte West (nr. 11-12, s. 1499). Peters hane og Jesu tornekrans. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Stained glass symbols of the Passion in the windows of the north side, executed by Birgitte West. Peter's Cockerel and the Crown of Thorns.*

Fig. 11. Jesus som det sande vintræ. Kalkmaleri over alteret af Birgitte West 1925 (nr. 1, s. 1499). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Jesus as the True Vine. Wall painting above the altar by Birgitte West, 1925.*

knælende søn. Billedet er udført med en lys brun farve og er modsat de øvrige uden indramning.

7) (Fig. 14), Michael Sjælevejer, på søndre sideskibs østre endevæg. Ærkeenglen, stående frontal og med udslåede vinger, gør med højre, hævede hånd en manende gestus og holder i sin venstre en lille vægt med djævel og 'menneskesjæl'.

8) (Fig. 12), Skt. Josef som kirkens beskytter, over indgangsdøren fra entréen. Josef er set fra siden, idet han gør front mod kirkens alter. Foran ham ses hans attributter, tømmerredskaberne. Højre hånd holder han beskyttende over Peterskirken i Rom, anbragt på en klippe; i venstre hånd løfter

Fig. 12. Skt. Josef som kirkens beskytter med en model af kapellet. Kalkmaleri af Birgitte West 1925 (nr. 8, s. 1500). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *St. Joseph as protector of the church with a model of the chapel. Wall painting by Birgitte West, 1925.*

han en lille model af kapellet i Rudkøbing op imod Herrens velsignende fingre. Over Peterskirken er en gul, femtakket stjerne på den samme blå baggrund, som er brugt i de øvrige billeder.

9) (Fig. 13), Helligåndsdue i strålekrans, over indgangsdøren til dåbskapellet. Duens glorie og solens gyldne stråler er af stuk. Duen henviser til Jesu dåb i Jordan (Matt. 3,16).

Kalkmalet er også tre røde *indskrifter* på væggene (med versaler). Over indgangsdøren fra entréen til kirken læses: »Gak til din Herres glæde«, i orgelrummet ved opgangen til prædikestolen: »Vi ønske at se Jesum«, og i skrifterummet: »Gud er kærlighed«.

Kalkmalerierne, der er udført al fresco, blev restaureret 2012 ved konserveringstekniker Martin Bernsted.¹¹

Kapellets kunstneriske forudsætninger. Det bemærkelsesværdige kirkerum er danske konvertitters værk. Johannes Jørgensen blev katolik 1896, Peter Schindler og Chresten Skikkild begge 1914. Når det gælder kapellets indretning, kan det være svært at gøre boet op mellem de involverede partnere. Initiativtager og bygherre er som nævnt Peter Schindler, der stillede opgaven: at indrette et kapel, men hvis egne rids (jf. ovf.) ikke var meget bevendt. Frits Jørgensen, der tegnede den lille 'basilika' med tredelt tøndehvælv, havde som arkitekt Carl Petersens medhjælper ved opførelsen af Faaborg Museum 1912-15 lært at udnytte den

Fig. 13. Helligåndsdue i strålekrans. Kalkmaleri til dels på stuk, af Birgitte West 1925 (nr. 9, s. 1501). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Dove of the Holy Spirit in refulgence. Wall painting partly on stucco, by Birgitte West 1925.*

Fig. 14. Michael Sjøevejer og herover Lukas-oksen. Kalkmaleri af Birgitte West 1925 (nr. 7, s. 1500). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *St. Michael Weigher of Souls and, above, the Ox of St. Luke. Wall painting by Birgitte West, 1925.*

begrænsede plads, der var til rådighed. Faaborg Museums interiører er præget af den samme farverigdom, som findes i kapellet i Rudkøbing og her mest udtalt i Birgitte Wests kalkmalerier. Ifølge Schindler har det kunstneriske ansvar helt overvejende været overladt til Chresten Skikkild, men i et samarbejde med hans dengang meget unge, katolske elever, Birgitte West (født 1901) og Axel Theilmann (født 1905).¹²

Chresten Skikkild, der som ung havde mødt middelalderkunsten hos benediktinerne i Frankrig, har selv fremhævet den specifikt liturgiske kunst som en dualistisk kunstart, der krævede ro og klarhed og skulle være todimensional og frontal. Birgitte Wests kalkmalerier er holdt i et sådant naturalistisk formsprog, der er ligeligt inspireret af tidlig norditaliensk kunst og Joakim Skovgaards arbejder.¹³ I fresken på altervæggen (jf. ovf.) har hun med sin signatur og 'dedikation' utvetydigt selv vedkendt sig arven efter den store italienske 1300-tals maler, Duccio di Buoninsegna. Det, der gør kapellet i Rudkøbing til noget særligt, er dog den højere enhed, hvori alt, arkitektur og udsmykning, mødes, og hvorved kirkerummet er blevet et 'Gesamtkunstwerk'.

Fig. 15. Indre set mod alteret i vest. Foto Arnold Mikkelsen 2015. – Interior looking towards the altar in the west.

INVENTAR

Inventaret er udført i forbindelse med indretningen af kirken 1925 i et samarbejde mellem sognepræst Peter Schindler og de tre kunstnere, billedhuggerne Christen Skikkild og Aksel Theilmann og maleren Birgitte West, og danner en sjælden helhed (jf. ovf.).¹⁴ En række mindre genstande erhvervedes i Belgien¹⁵ eller er kommet til siden, uden at der dog kan redegøres nærmere herfor. Inventaret er farvesat i rødbrunt og grønt med detaljer i sort og guld.

Alterbordet, 1925, udført af snedker J. P. Jensen,¹⁶ er af fyldingspaneler med bordplade af eg, 199 cm langt, 100 cm højt og 81 cm dybt. I pladens midte er en helgengrav med et anonymt relikvie. Ved vestvæggen.¹⁷

Tabernaklet på alterbordet (fig. 16), 1925, er af egetræ, 57 cm højt, 42 cm bredt og 30 cm dybt; dets forside er beklædt med kobberplader (tilsammen 41×41 cm), som på lågen er forsvøvet; udført efter tegning af Birgitte West.¹⁸ Pladerne

danner langs kanten en bort med rudemønster og bosser, der i hjørnerne afbrydes af rosetter. På lågen er en cirkelmedaljon med et symbolsk kors, sammensat af et anker og en fisk på baggrund af kornaks; i sviklerne er drueklaser samt korsprydede knapper. En tilhørende *nøgle* (jf. fig. 18), 1926, er udført af guldsmed Johannes Owren.¹⁹ Den er af sølv og halvædelsten, 14,5 cm lang. Hovedet, der er udformet som et hjulkors og kronet af en mitra (Skt. Benedikts 'abbedhue'), er prydet med indfældede sten.

Kirken har fire nyere *alterklæder*, syet af silkebrokade i liturgiske farver med applikerede Kristusmonogrammer og kors.

Altersæt, o. 1925, skænket af forfatteren Johannes Jørgensen,²⁰ bestående af kalk og disk. *Kalken* er 17 cm høj og har cirkulær fod med versalindskrift: »Per sanc[ui]nem Redemptoris miserere Joannis peccatoris« (Forbarm dig over synderen Johannes for Frelserens blods skyld) samt omlø-

bende dekoration med 'løbende hund', afbrudt af et kors i cirkelslag. De cylinderformede skaftled har tilsvarende udsmykning, midtknoppen er rillet med skiftevis blanke og skraverede felter, og bægeret er glat. Den tilhørende *disk*, 14 cm i tværmål, har ved kanten et hjulkors, svarende til kalkens.

En *disk*, af messingblik, 20,5 cm i tværmål, har i bunden et kronet våbenskjold og om fanen en bladranke.

Oblateske, af sølvplet eller -blik, 4,4 cm høj, 10,6 cm i tværmål.

Hostieskål, 8,5 cm høj, med keglestubformet fod af messing, skaftled af hvid, poleret sten i form af to ringe og flad skål af sølv.

Monstrans (fig. 17), 1925, tegnet af Birgitte West og udført af guldsmed Johannes Owren.¹⁹ Af tin med indfældede halvædelsten, 63,5 cm høj.²¹ Den ottekantede fod hviler på en cirkulær fodplade hvorunder tre stempler: To mestermærker for Johannes Owren (sammenskrevet »IO« og »I.Owren«) samt materialebetegnelse »Tin«. Fo-

Fig. 17. Monstrans, 1925, tegnet af Birgitte West og udført af guldsmed Johannes Owren (s. 1503). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Monstrance*, 1925, designed by Birgitte West and executed by the goldsmith Johannes Owren.

Fig. 16. Tabernakel, 1925, med kobberplader udført efter tegning af Birgitte West (s. 1502). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Tabernacle*, 1925, with copper plates executed after a design by Birgitte West.

den er på siderne besat med halvædelsten; skaftet har graveret zigzagmonster, inspireret af springvandsøjlen i klostergården i Monreale på Sicilien. Det centrale, cirkulære rum indrammes af et hjulkors. Fra korsarmene udspringer der palmetter, og i de mellemliggende felter er graverede kerubhoveder. Korset og den omgivende ring er smykket med små og større halvædelsten, over 400 i alt, der bl.a. danner en krans af rosetter omkring hostieholderen. Denne er udført af sølv og har på bagsiden et snoet greb; endvidere mestermærke: »I.Owren« samt lødighedsmærke »830S«.

Ciborier. 1) O. 1925, af messing med bæger af sølv, 19,5 cm høj. Ciboriet har keglestubformet fod hvorpå et lille, indridset kors, midtknop med kors og cirkler i gennembrudt arbejde samt glat, udadskrånende bæger. Ved bægerets kant er fire

stempler, bl.a. lødighedsmærke »800«; de øvrige er ikke identificeret. Tilsvarende stempler findes under fodens bund samt indvendig i låget, der har svagt skrånede sider og lågknop i form af et kors.

2) Nyere, af messing med bæger af sølv, 18 cm højt, med cirkulær fod med graveret hjulkors, cylinderskaft med stor midtknop, glat bæger og kuplet låg med lågkop udformet som et hjulkors.

Seks *alterstager*, 1925, af eg, drejede med cirkulær fod, svagt indadskrånede cylinderskaft med tre skaftringe og kummeformet lyseskål. Opstillet ved alterbordets bagkant, tre på hver side af tabernaklet.

Andre stager. Fire nyere stager af messing med sekstunget fod, seksidet skaft med tre knopper og flad lyseskål opbevares i sakristiet.

To *syvstager*, o. 1925, af messing med cirkulær, profileret fod på sekskantet fodplade, balusterskaft, buede arme med kugleled og vaseformede lyseskåle opbevares i sakristiet.

Alterbog (fig. 18), testamentarisk gave fra Peter Schindler.²² Bogen, *Epistler og Evangelier paa Kirkeaarets Søn- og Helligdage*, Kbh. 1875, i læderbind, er indstukket i et bogbind af sølv med indfældede halvædelsten, udført 1926 af guldsmed Johannes Owren efter tegning af Birgitte West; 14,5 cm højt, 10,4 cm bredt og 2,8 cm dybt. På forsiden er en omløbende ramme og inden for denne et kors, alt med ophøjede kanter og besat med forskellige halvædelsten. De fire dybereliggende felter har ciseleringer af evangelisternes symbolvæsner samt deres navne i versaler, foroven »S. Mathæus« (tv.) og »S. Joannes«, forneden »S. Marcvs« (tv.) og »S. Lvcas«. På bagsiden er et kors, dannet af indfældede sten og omgivet af versalindskriften: »Verbum domini manet in aeternvm« (Guds ord forbliver i evighed). Bindet lukkes med et stenprydet beslag; på beslagets inderside er graveret en gengivelse af Skt. Benedikts abbedstav flankeret af bogstaverne »SB« (Skt. Bendt) og med et R forneden (Rudkøbing); endvidere initialerne »BW« og »JO« for Birgitte West og Johannes Owren samt årstallet »MCMXXVI« (1926). Forsidens ramme og kors, bindets ryg samt bagsiden var oprindelig forgyldt.

Alterbordskrucifiks, 1925, af træ, 60 cm højt. Jesus hænger i vandrette arme med parallelle fødder på

Fig. 18. Bogbind samt nøgle til tabernakel, 1926, tegnet af Birgitte West og udført af guldsmed Johannes Owren (s. 1504 og 1502). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Bookbinding and key to the tabernacle, 1926, designed by Birgitte West and executed by the goldsmith Johannes Owren.*

et georgskors med strålekrans. Korset er nedfældet i et drejet postament, bestående af fod og skaft, næsten svarende til alterstagerne. På tabernaklet.

Røgelsessæt, af messing, bestående af kar og skib; karrets overdel er udformet som en kirkebygning. Delene er ophængt på et stativ, der er prydet med vinløv og druer. I sakristiet.

Kirken har otte nyere *messehaugler*, syet af silke i farverne grøn, violet, rød og hvid med forskellige applikationer og tilhørende stolaer.

Messeklokker. 1) O. 1925, vægklokke af messing med tilsvarende ophæng. Klokken har drevet udsmykning og indskrift med fordybede versaler om halsen: »Qui me tangit vocem meam audit« (Den, som rører mig, hører min stemme). Ved korets nordside. 2) Håndklokke af messing med fire små klokker og bøjlehåndtag, prydet med kerubhoveder. I sakristiet.

Et *tjæld* (dvs. et ophængt tæppe) af grøn uld med påsyet rødt bånd med gyldne rosetter, er op-

hængt bag alteret på en stang af jern, der bæres af slanke søjler af eg med englefigurer foroven (fra 1925). Det oprindelige Tæppe var resedafarvet.²³

Alterskranken (jf. fig. 15), 1925, af træ, består af tætstillede, udsavede stave. Foroven og forneden er småfelter med hhv. stjerner og krydser; i hver side et bredere felt med rudemønster. Skranken er grønmalet med røde, sorte og gyldne detaljer. Håndlisten og knæfaldet er betrukket med grøn fløjl; oprindelig med grå fløjl.²⁴

En *bogstol* af mørkbejdet træ, på tre fødder og med drejet skaft med kugleled forneden, er opstillet i sydsiden.

Døbefont (fig. 19), 1925, udført af Aksel Theilmann, af mørkbejdet eg med cirkulær fod over firkantet postament, kanneleret skaft og rund kumme med ottekantet mundingsprofil hvorom en bort med løbende hund. Fonten, der oprindeligt stod ved østvæggen nær dåbskapellet (s.d.),²⁵ står nu ved korets nordside.

Dåbsfad (jf. fig. 19), o. 1550, sydtysk, af messing, 41 cm i tværmål, temmelig udpudset. I bunden er en sjældent forekommende drevet fremstilling af Syndefaldet. Adam og Eva ses stående med krydsede ben under et træ med en bred, flad krone, hvis stamme er omslynget af slangen. I højre side ses porten til Paradis, og mellem figurerne er blomstrende vækster. Uden om er en bort af mandelformede bukler ledsaget af stemplede slyngbånd bestående af små cirkler, og på fanen en bort af små, stemplede ornamenten.

Motivet af Syndefaldet kendes i forskellige udgaver fra talrige andre fade. Tættest på Rudkøbingfadet kommer fade i bl.a. Rørby (DK Holbæk 1524), Nørre Snede (DK Århus 4235), Korup (DK Odense 2749) og Jordløse (Sallinge Hrd.) kirker, hvor man genfinder den flade trækrone og Paradisporten. Rudkøbingfadets figurer af Adam og Eva, der er vist stående med krydsede ben, hhv. højre ben sat foran venstre og venstre sat foran højre, adskiller sig dog fra disse, hvor figurerne er vist med lige ben.²⁶ Fadets proveniens er ukendt. Det er fastgjort til fonten med messingsøm.

Til fonten hører et ottekantet *fontelåg* af eg.

Et *vievandskar*, o. 1925, af messing, cylinderformet med drevet udsmykning af evangelisterne, er ophængt ved indgangsdøren.

Prædikestolen (fig. 20), 1925, er udført af snedker J. P. Jensen²⁷ med malerier af Birgitte West.²⁸ Kurven er femsided med tre brede fyldingsfag og to smallere. Storstykkets fag adskilles af slanke halvsøjler, de tilhørende frise- og postamentfag af skarpryggede hjørnefremspring. Øverst en håndliste med læsepult, polstret med brun fløjl. Storstykkets fag har rødmalet rammeværk, mens fyldingerne er smykket med malerier på forgyldt bund. I de smalle fag ses røde kors og korsblomster i sorte, rudestillede rammer; i de brede fag hhv. Paulus, klædt i lys kjortel og kappe med højre hånd løftet i velsignelse og ordets sværd i venstre hånd, og et sennepstræ med småfugle, et symbol på Gudsriget (fig. 21). Det sidste fag (mod sydvæggen) er rødmalet. Frise- og postamentfel-

Fig. 19. Døbefont, 1925, udført af billedhugger Aksel Theilmann, med dåbsfad fra o. 1505 (s. 1505). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – Font, 1925, executed by the sculptor Aksel Theilmann, with baptismal dish from c. 1550.

terne er grønne. Prædikestolen er opsat syd for koret med opgang fra orgelrummet gennem en rundbuet åbning i muren. Den hviler på en femsided sokkel, muret af seks skifter munkesten, der efter sigende skal hidrøre fra købstadskirkens nedbrudte kirkegårdsmur.²⁸ Soklen brydes af rektantede, hvidtede felter.

Stolestaderne, 1925, er enkle bænke med vandret afsluttede gavle med korsmedaljon foroven, gennembrudte rygge med smalle og brede stivere samt foransatte knæleskamler. Bænkene er rødmaledede med grønne, sorte og gyldne detaljer; knæfaldene er polstret med rødt skind. Opstillet i to rækker med fem bænke i hver.

En *skammel* af mørkt træ med grøn polstring og pude af rød fløjel står ved siden af prædikestolen.

Skriftestolen er indrettet i et afskildret rum nord for koret, møbleret med en rødmalet knælepult for den skriftende og en fastmonteret vægbænk, polstret med sort skind, for præsten. I åbningen mellem de to er et udsavet gitter med to krydslagte nøgler i cirkelslag, malet med sort og guld.

En *pengebøsse*, nyere, af messing, cirkulær med reliefkors på forsiden og pengetragt øverst, er opsat ved indgangsdøren.

Dørføjene er fra 1925. Indgangsdøren fra garden er en buet enkeltfløj med klinklagte brædder udvendig og 2×4 fyldinger indvendig. Ydersiden mørkbejdset, indersiden rødmalet. *Indvendige*. 1) Dobbeltfløj, hver fløj med fire fyldinger, de øvre med glas. Rødmalet. I entréen. 2) Enkeltfløj med 2×3 fyldinger forneden samt en stor fyldning foroven, firedelet ved en korsformet sprosse og udfyldt med glas. Rødmalet. Til sakristiet. 3) Enkeltfløj med 2×5 fyldinger og dørning af jern. Fløjen, der sidder mellem koret og skriftestolen, er malet grøn mod koret, rød mod skriftestolen.

Orgel, antagelig fra 1800'ernes slutning, med tre stemmer, bygget af Roland, Charleville-Paris.²⁹ Indkøbt i Belgien o. 1925.³⁰ Istandsæt og ombygget o. 1982 af en tysk orgelbygger Müller.³¹ Tidligere, formentlig oprindelig, disposition: Gedakt 8' (bas), Fløjte 8' (diskant), Salicet 8' (diskant), Fløjte 4' (bas), Fløjte 4' (diskant). Manualomfang: C-f". Bas/diskantdeling: h/c'. Mekanisk aktion, sløjfevindlade. Disposition efter ombygningen: Gedakt 8', Rørføjte 4', Oktav 2'. Orglet skulle

indtil ombygningen trædes af den spillende.³² Facaden, oprindelig af lakeret eg, havde attrappiber af sølvbronzeret træ; den omdannedes i forbindelse med ombygningen o. 1982, og der indsattes klingende piber af tinlegering. Opstillet i kapellets sydvestre rum. I en periode indtil ombygningen var instrumentet ikke spillbart; i stedet anvendtes et *†harmonium*.³³

Korsvejsstationer, 1925, skåret af Aksel Theilmann.³⁴ 14 små cirkelmedaljoner af træ med reliefkårs kors med kristne symboler. Hver medaljon repræsenterer en af korsvejens 14 stationer, dvs. Jesu vej fra domfældelse til gravlæggelse. Medaljonerne har sort og rød ramme samt blå bund, symbolerne er forgyldte. Sammenstillet på østvæggen.

Fig. 20. Prædikestol, 1925, med malerier af Birgitte West (s. 1505). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Pulpit, 1925, with paintings by Birgitte West.*

Skulpturer. 1) (Jf. fig. 4), o. 1925, Gregor den Store, udført af Chresten Skikkild, af gips (model), ca. 123 cm høj. Gregor er vist stående med højre hånd løftet i velsignelse foran en spidsbuet portal, prydet med stiliserede blomster. Figuren er placeret på et aftrappet postament af røde teglsten. På østvæggen over korsvejsstationerne.

2) (Jf. fig. 15), o. 1925, Ansgar, udført af Chresten Skikkild (ufuldendt), af træ, ca. 86 cm høj. Ansgar er vist stående med en kirke i hænderne foran en spidsbuet baggrund. På væggen nord for prædikestolen; vistnok oprindelig på østvæggen.³⁵

Projekteret skulptur. Ifølge Peter Schindler udførte Chresten Skikkild skulpturer af 'de tre store benediktinere' (Gregor, Ansgar og Benedikt) til kapellets østvæg.³⁵ På grund af Skikkilds sygdom og efterfølgende død 1927 blev arbejdet ikke fuldført; det er uvist, om skulpturen af Benedikt blev påbegyndt.³⁶

Fire *lysekroner* (jf. fig. 15), 1925, udført af Aksel Theilmann, hver med tre lyskilder (til el). Kronerne er tresidede med retkantede hjørnefremspring og udsmykket med medaljoner med symboler fra det lauretanske litani (Marialitaniet); over hver medaljon er et liljeornament.³⁵ Malet med rødt, grønt, sort og guld. Ophængt i sorte jernkæder.

En *evighedslampe*, o. 1925, af messing i gennembrudt arbejde, hænger syd for indgangen til koret.

En *kandelaber* af træ, med ottesidet fod, drejet skaft med skåret spiralbånd samt skriftbånd om midten »Lumen Christi« (Kristi lys) og volutkapitel, mørkfarvet med forgyldte detaljer, står i korets sydside.

Klokken, støbt 1925 af B. Løw & Søn og ophængt året efter,³⁷ er bekostet ved en gave fra direktør Anton Petersen.²⁰ 80,5 cm i tværmål, med indskrifter med versaler.³⁸ Om halsen er et skriftbånd: »Støbt af B. Løw & Søn København Anno MDCCCCXXV«. På den ene side af legemet ses den tredobbelte pavekrone, tiaraen, med korslagte nøgler, og derunder et skriftsted: »Hodie si vocem eivs avdieritis nolite obdvare corda vestra« (Om I dog i dag ville lytte til ham! Gør ikke jeres hjerter hårde) (Sl. 95,7-8). På den anden side er bogstaverne »C S P B« anbragt omkring et kors (en forkortelse for »Crux Sancti Patris Benedicti« ((Vor) hellige fader Benedikts kors), en henvis-

Fig. 21. Sennepstræet. Detalje af prædikestol (s. 1505). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *The Mustard Tree. Detail of pulpit.*

ning til kirkens værnehelgen, og derunder indskriften: »Sanctvs Ioannis Baptista. Vox clamantis in deserto« (Skt. Johannes Døberen. En røst, som råber i ørkenen) (Es. 40,3). Klokken hænger i klokkestablen ved kirken (s. 1496).

Dåbskapellet (fig. 22) er indrettet 1925 i nord-siden over for entréen. *Alterbordet* af mørkbejdsset eg er fastgjort til nordvæggen. Det hviler fortil på to ben med udskårne ranker af blomster og blade samt volutkapitæler. På bordet står en *Mariaaltertavle*, 'Vor Frue af Danmark',²⁸ skåret af Chresten Skikkild (ufuldendt),³⁵ af træ. Maria sidder på en tårnprydet tronstol, hun bærer hovedlin og folderig dragt. Med hænderne holder hun om barnet, der er vist stående på hendes venstre lår, i svøb, med korsglorie om hovedet og rigsæblet i højre hånd. Motivet er placeret under en trekantportal, båret af pilastre med bladkapitæler og kronet

Fig. 22. Dåbskapellet, 1925, med Mariaaltertavle udført af Chresten Skikkild (s. 1507). Foto Arnold Mikkelsen 2015. – *Baptismal chapel, 1925, with Marian altarpiece executed by Chresten Skikkild.*

af volutornamenter. Rammen og tronstolen er mørkbejdset, glorieerne forgyldt. Tavlen er opstillet i 2014, da den afløste Chresten Skikkilds *gipsmodel til samme, med polykrom bemaling, udført af Birgitte West.³⁹ Modellen opbevares nu ved den katolske kirke i Svendborg. På alterbor-

det står endvidere to *alterstager* af messing, 36,5 cm høje, barokkopier med tresidede fodstykker med kerubhoveder og klofodder, balusterskafte med bladkrans og profileret lyseskål; foran bordet er en *knælebænk* af mørkbejdset træ.⁴⁰ Oprindeligt var døbefonten opstillet her.

KILDER OG HENVISNINGER

Jf. fortegnelse over arkivalier vedr. kirkerne i Svendborg Amt i almindelighed s. 59-60 og forkortelser vedr. Svendborg Amt s. 61-64.

Arkivalier. Katolsk Historisk Arkiv, København. Rudkøbing Byhistoriske Arkiv. A723. Skt. Bendts Kapel.

Tegninger og opmålinger. Langeland Kommune. To tryk af forslag til indretning af Skt. Bendts Kapel, Rudkøbing (plan, snit og detaljer) ved Frits Jørgensen 1924. – Tryk af opmåling af Den katolske præstegård, Rudkøbing (planer, snit og opstalter) ved Den byggetekniske skole i Odense 1973. – Tryk af opmålinger af Gåsetorvet 1 og Brogade 14 (planer, snit og opstalter) ved arkitektfirmaet Povl Erik Hansen 1983.

Litteratur. N. R. M. Oppermann, *Sanct Bendts Kapel i Rudkøbing. En lille Vejledning for den besøgende*, 1950 (teksten er genoptrykt med farveillustrationer: N. R. M. Oppermann, *Sanct Bendts Kapel i Rudkøbing*, 2000) (Oppermann). – Peter Schindler, *Tilbage til Rom. Livserindringer II*, Kbh. 1951 (Schindler). – Walter Dalland, »Sankt Bendts Kapel i Rudkøbing«, *Øboer. Historisk årbog for Langeland, Siø og Strynø*, 2003, 46-54.

Historisk indledning og beskrivelse af kirkens omgivelser, bygning, glas- og kalkmalerier ved Niels Jørgen Poulsen. Beskrivelse af inventar ved Rikke Ilsted Kristiansen med bidrag af Ole Beuchert Olesen (orgel). Oversættelse fra latin ved Peter Zeeberg. Oversættelse til engelsk ved James Manley. Korrekturlæsning ved Anne Frovin. Teknisk og grafisk tilrettelæggelse ved Mogens Vedsø. Redaktionen afsluttet marts 2016.

¹ *Langelands Avis* 13. juli 1925.

² Også Walter Dalland, »Sankt Bendts Kapel i Rudkøbing«, *Øboer. Historisk årbog for Langeland, Siø og Strynø*, 2003, 46-54, bygger næsten udelukkende på Schindlers erindringer.

³ Dette og det følgende hviler på Peter Schindler, *Tilbage til Rom, Livserindringer II*, 1951, 128-40.

⁴ Med 'egne rids' må Schindler henvise til de løse, noget 'primitive' skitser til en kommende »St. Bengts(!) Kirke i Rudkøbing«, der findes i Katolsk Historisk Arkiv. Skitserne bærer Schindlers signatur og er dateret »Assisi 2. sept. 1923«. De må være lavet under et ophold hos Johannes Jørgensen i Italien, hvor denne i 1922 blev udnævnt til æresborger i Assisi.

⁵ På indsamlingsrejsen præsenteredes Peter Schindler som 'Le curé de Langeland', discipel af den berømte konvertit Johannes Jørgensen.

⁶ Jørgen Elsåe Jensen, *Historiske huse og gårde i Rudkøbing*, 1988, 56-57.

⁷ *Elsøe Jensen* (note 6) 38-39.

⁸ *Schindler* 136-38.

⁹ Parafraaseret citat af indskrift på den italienske maler Duccio di Buoninsegna's Maestà (1308-11) i Siena, Opera del Duomo.

¹⁰ Oversættelsen følger et manuskript, der opbevares i kirken.

¹¹ NM. Bevaringsafdelingen. Restaureringsrapport 19. febr. 2013. Sankt Bendts Kirke, Langeland Kommune.

¹² I Schindlers arkiv (jf. note 4) findes en udateret liste med 'bestillinger til Skikkild' og en oversigt over 'motiverne'. Listen, der er skrevet af Schindler selv, må være et tidligt, foreløbigt udkast til kapellets indretning, som fik et noget andet udseende.

¹³ Jf. Stig Holsting, *Albert Küchler og Birgitte West. To danske katolske kunstnere*, Nimtofte 2001, 33-55. Heri (s. 35 f.) uddrag af Birgitte Wests nekrolog 1933 over Joakim Skovgaard i *Nordisk Ugeblad for katolske Kristne*.

¹⁴ Inventarets tilblivelse er skildret i *Schindler* 136 ff.

¹⁵ *Holsting* (note 13) 38. I en opgørelse over 'Indsamlingen i Belgien' er noteret udgifter til bl.a. 'paramenter', 'udstyr og tilbehør' samt 'orgel'. I Katolsk Historisk Arkiv.

¹⁶ Regning fra snedker J. P. Jensen, dateret Rudkøbing 20. nov. 1926. I Katolsk Historisk Arkiv. *Holsting* (note 13), 38, anfører, at bordet er anskaffet fra Belgien; uvist på hvilket grundlag.

¹⁷ Kirken er således undtaget fra det andet Vatikanconcils (1962-65) bestemmelse om, at præsten skal kunne gennemføre messen med ansigtet vendt mod menigheden.

¹⁸ Tabernaklet var blandt de genstande, der blev erhvervet fra Belgien, jf. *Holsting* (note 13), 38 f., som afviser oplysningen i *Oppermann* om, at lågen er udført efter tegning af Birgitte West. På et fotografi, optaget 1925 under indretningen af kapellet (Katolsk Historisk Arkiv), ses tabernaklet som en kasse af træ. Det må herefter være forsynet med den udsmykkede låge i skønvirkestil, efter alt at dømme efter tegning af Birgitte West.

¹⁹ *Schindler* 138.

²⁰ *Schindler* 133.

²¹ Tin og sten blev indsamlet blandt Schindlers slægtninge og venner, jf. *Schindler* 138.

²² Peter Schindler, »Den gyldne Bog«, *Læsningens Glæde. 69 Kulturpersonligheder fortæller om Bøger i deres Tilværelse II*, Kbh. 1960, 146-48.

²³ *Schindler* 137.

²⁴ *Schindler* 137. I snedker J. P. Jensens regning for arbejde til kapellet nævnes også et 'knæfald'. I Katolsk Historisk Arkiv.

²⁵ *Schindler* 142.

²⁶ På et fad i Orte Kirke (Odense Amt) er Eva vist med krydsede ben, Adam med lige, og det samme er tilfældet på et fad i Germanisches National Museum i Nürnberg (inv.nr. HG3394); begge disse adskiller sig dog fra Rudkøbingfadet ved den øvrige udsmykning.

²⁷ Regning fra snedker J. P. Jensen, dateret Rudkøbing 20. nov. 1926. I Katolsk Historisk Arkiv.

²⁸ *Oppermann.*

²⁹ Firmanavnet fremgik tidligere af spillebordet.

³⁰ »Endda et Orgel fik vi, for et Harmonium vilde jeg ikke have: et bitte et paa 5 Stemmer, som jeg fik til Spotpris hos en tovlig Landsbykapellan i Belgien, der morede sig med at opkøbe gamle Orgler og omstille dem til nye – dettéhær havde han lavet for at se, hvor lille et Orgel kan være, naar det dog skal være godt; Domorganisten fra Roskilde prøvede det en Gang og roste det som et Mesterstykke indenfor de snævrere mulige Grænser; det blev opstillet i det Rum, man gaar igennem op til Prædikestolen«; *Schindler* 137. Peter Schindlers oplysninger vedr. orglets 'omstilling' kan ikke bekræftes.

³¹ Den tyske orgelbygger Müller var medlem af et sangkor fra Münster, der i 1981 besøgte kapellet. Han tilbød at reparere orglet uden beregning, og senere afhentede, istandsatte og genopsatte han instrumentet. I forbindelse med dette arbejde ændredes dispositionen. (Meddelt af orgelkonsulent Michael Thomsen). If. *Fyns Amts Avis* 12. okt. 1985 skulle reparationen være udført o. 1977-78.

³² I forbindelse med ombygningen installeredes en elektrisk blæser (meddelt af orgelkonsulent Michael Thomsen).

³³ Yderligere oplysninger om kapellets orgel findes i Den Danske Orgelregistrant.

³⁴ Korsvejsstationerne med tilhørende tekster er publiceret i Peter Schindler, *Vor Herres Jesu Kristi Korsvej*, Kbh. 1925; jf. også *Schindler* 136.

³⁵ *Schindler* 136.

³⁶ I en skrivelse dateret 9. nov. 1926 nævnes et restbeløb på 150 kr. til Skikkild »paa de to Træskulpturer (dvs. Gregor og Ansgar) han har udført til St. Bends Kapel«. I Katolsk Historisk Arkiv.

³⁷ Hans Nyholm, *Kirkeklokker i Danmark*, Odder 1996, 68 (nr. 2540); *Schindler* 140.

³⁸ *Nyholm* (note 37) 68 (nr. 2540). Klokken er ikke umiddelbart tilgængelig; fotografier af den findes i Katolsk Historisk Arkiv. Den er desuden beskrevet i en udateret avisartikel af Peter Schindler (i Rudkøbing Byhistoriske Arkiv).

³⁹ *Oppermann*; *Fyns Amts Avis* 29. febr. 1977.

⁴⁰ *Langelands Avis* 9. juli 1975.

ST. BENEDICT'S CHAPEL
ROMAN CATHOLIC

The small chapel was furnished in 1925 in an older house which had been acquired the previous year by the priest and writer Peter Schindler (1892–1967). The drawings for the rebuilding of the house were done by the architect Frits Jørgensen, Svendborg, while the fixtures and furnishings, stained glass and wall paintings were the work of the sculptor Chresten Skikkild and his young pupils, the painter Birgitte West and the sculptor Aksel Theilmann.

The chapel forms a small triple 'basilica' with the main altar in the west to allow for the nearby presbytery. The threefold plan was achieved with a lengthwise division of the wood-sheathed barrel vault, which rests on four slender pillars. In the corners four small rooms are sectioned off: an entrance in the south east; a baptistery in the north east; a confessional in the north west and an organ room in the south west.

The *stained glass* is distributed over six figural Biblical scenes in the south, executed as mosaics (figs. 7–9), and six painted Passion symbols in the north (fig. 10).

The *wall paintings*, painted as frescoes, some with details in stucco, are by Birgitte West. On the wall above the altar Jesus appears as the True Vine (fig. 11). The background, as in the other paintings, is in light ultramarine. At the bottom of the stem is a Latin inscription: "Sis Birgittae vita/ quia te pinxit ita" (May you be life for Birgitte, for so she has painted you), which is a paraphrase of the inscription on the Italian painter Duccio di Buoninsegna's *Maestà* (c. 1310) in Siena (Opera del Duomo). On the end walls of the 'side aisles' the four symbols of the Evangelists are painted, as well as the Archangel Michael as Weigher of Souls (fig. 14). Above the entrance door St. Joseph is seen as the protector of the Church (fig. 12). He holds his right hand over St. Peter's in Rome; in his left hand he holds a small model of the chapel in Rudkøbing.

The *furnishings* were made in connection with the furnishing of the church in a collaboration between the parish priest Peter Schindler and the above-mentioned artists. The *colour scheme* is red and green with details in black and gold.

The *tabernacle* (fig. 16) on the Communion table has copper coating after a design by Birgitte West; a related *key* is by the goldsmith Johannes Owren (cf. fig. 18). The *altar plate* was donated by the author Johannes Jørgensen. The *monstrance* (fig. 17) is of pewter, set with semi-precious stones. It was designed by Birgitte West and made by Johannes Owren, as was the binding of the *missal*, which is of silver with semi-precious stones (fig. 18). The binding of the missal was a bequest from Peter Schindler. The *font* (fig. 19), of oak, was made by Aksel Theilmann. The *baptismal dish*, from c. 1550, southern German, has an image of the Fall at the bottom. The *pulpit* (fig. 20) has paintings by Birgitte West, including a mustard tree with small birds, a symbol of the Kingdom of God (fig. 21). The *organ* was built by Roland, Charleville-Paris, probably at the end of the nineteenth century, and bought in Belgium. The 14 *Stations of the Cross* were carved by Aksel Theilmann, like the triangular *candle holders*, while two *sculptures*, of Gregory the Great and Ansgarius, were made by Chresten Skikkild. The *bell*, which hangs in a free-standing *bell frame*, was founded by B. Løw & Søn and funded as a gift from the director Anton Petersen.

In the *baptistery* (fig. 22) a *Marian altarpiece* carved by Chresten Skikkild stands on the Communion table.

The distinctive church interior is the work of Danish converts. Peter Schindler and Chresten Skikkild, who had close contacts with the writer Johannes Jørgensen, both became Catholics in 1914. Peter Schindler set the task of furnishing a chapel in a very limited space, a challenge

with which the architect Frits Jørgensen was already familiar from the building of the Faaborg Museum. As a young man Chresten Skikkild had encountered medieval art among the Benedictines in France and insisted that the specifically liturgical art should be two-dimensional and fron-

tal. Birgitte West's wall paintings are similarly inspired by early northern Italian art, and Joakim Skovgaard's works. In the chapel the architecture and the colourful decorations form a higher unity that makes the church interior into a small *Gesamtkunstwerk*.